

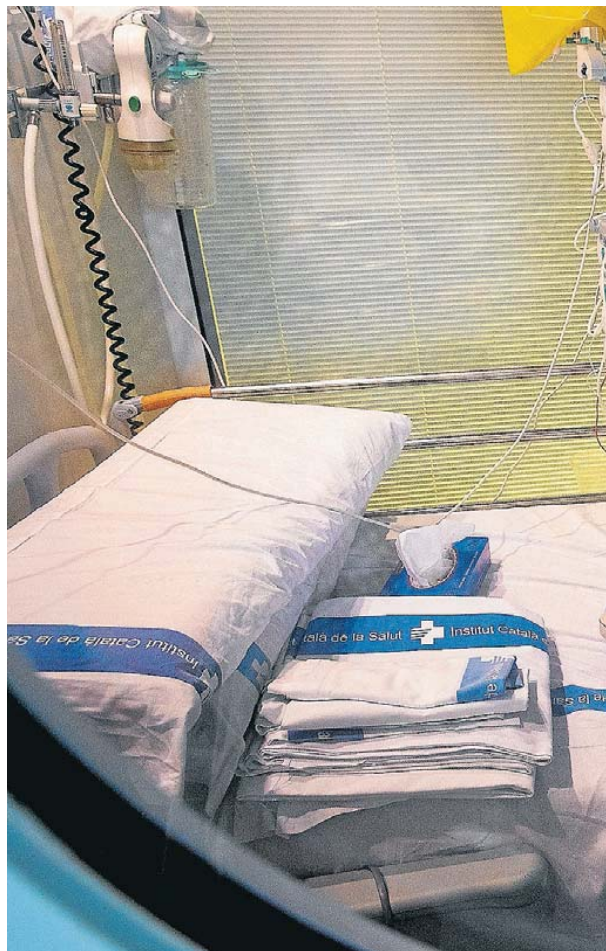

▶ 11 Junio, 2022

■ PORTADA

L'única aula on els alumnes van en pijama

Només cinc hospitals a Catalunya compten amb un espai educatiu

Judit Monclús _ El Cristopher fa vint dies que està ingressat a l'Hospital Infantil i de la Dona de la Vall d'Hebron, a Barcelona. Té dotze anys i, fa poc, li han fet un trasplantament de medul·la, per això ha d'estar aïllat. "Per ara, va tot bé i evoluciona de manera favorable", diu la Susy, la seva mare. Per l'ull de bou que dona al pasadís observa el seu fill, que escolta les explicacions de la Raquel Higuera, mestra de primària i d'audició i llenguatge al centre hospitalari, abans de posar-se a fer les activitats que li ha preparat. "Un dia la Raquel va venir a l'habitació i es va presentar. Ens va dir que ella seria la professora de suport del Cristopher. La primera impressió que ens vam emportar va ser molt bona, perquè veníem d'un altre hospital on no hi havia aquest servei. Per molt que li acabín de fer un trasplantament, el Cristopher està molt entusiasmada i té ganes de fer els deures, tot i que hi ha dies que no es troba del tot bé. Però la Raquel té un do especial, és molt afectuosa i li transmet ànims", explica la Susy.

La Raquel Higuera forma part de

l'equip de cinc docents, entre educació primària i secundària, de l'Aula Hospitalària Vall d'Hebron, que va començar a funcionar el 1995. Treballen perquè infants i adolescents de mitjana i llarga hospitalització que estan en etapa escolar obligatòria puguin continuar estudiant i, d'aquesta manera, minimitzar els efectes de no poder seguir el curs amb normalitat al seu centre educatiu. A Catalunya, hi ha cinc centres que compten amb

aula hospitalària: el de la Vall d'Hebron, el de Sant Joan de Déu i el de la Santa Creu i Sant Pau a Barcelona; l'Hospital Trias i Pujol a Badalona, i l'Hospital Parc Taulí a Sabadell.

"Jo treballava en un institut a Tarradò quan una alumna de segon de batxillerat va ser diagnosticada de leucèmia. Va començar tractament oncològic i va passar un temps ingressada. Va ser quan vaig descobrir que existia el servei d'atenció domi-

ciliària i el servei hospitalari, i vaig decidir passar pel procés de selecció. A Catalunya, només hi ha una plaça de professora de secundària en aula hospitalària, que és la que jo cobreixo actualment", explica Sandra Sánchez, professora de llengües a secundària a la Vall d'Hebron. Entre altres pacients, li ensenya català a l'Imanol, que té dotze anys i que assegura que són les classes en què més es diverteix. "Que vinguin les mestres és una distracció que li permet seguir aprenent. És una iniciativa molt bona que fa que els nens puguin tenir una vida el més normal possible encara que estiguin hospitalitzats", assenyala la Gladys, la mare de l'Imanol. El seu fill és pacient oncològic i passen llargues temporades d'hospitalització.

Quan hi ha un ingrés d'un infant o adolescent que es preveu que sigui de mitjana o llarga durada, l'equip de l'Aula Hospitalària Vall d'Hebron presenta el servei a les famílies per després iniciar el procés de coordinació amb el centre educatiu de referència dels seus fills. "Normalment, els centres estan al cas de l'ingrés, però

Temps per divertir-se

Més enllà de les classes, les aules hospitalàries també organitzen activitats de caràcter més lúdic. "En el nostre cas, tenim un teatre a l'hospital i portem actuacions que sempre tenen un rerefons pedagògic. Això els ajuda a socialitzar amb infants d'altres àrees de l'hospital i a conèixer altres realitats", indica Pérez. A la Vall d'Hebron també incideixen en aquestes propostes. "Fem activitats transversals, normalment de medi natural, i treballem les festes i les tradicions, com en qualsevol altra escola. I, entre d'altres, també duem a terme el projecte Connectem, en què intentem connectar alumnes per orígens o interessos que també estan ingressats perquè vegin que no estan sols, que a l'habitació del costat hi ha algú en la seva mateixa situació", explica Bello.

▶ 11 Junio, 2022

CRISTINA CALDERER

Gestionar el dol

De la mateixa manera que hi ha situacions agradables, també n'hi ha de difícils que els docents hospitalaris han d'afrontar. "És important entendre't bé amb el teu equip, i més en casos difícils, com ara quan falta un alumne. No som metges o infermers i no estem preparats per viure amb la mort cada dia. Ens donem suport mutu i, des de fa poc, l'equip de cures pal·liatives fa sessions compartides de tancament", explica Sánchez. Assegura que, emocionalment, el dia a dia és un repte. "Fer bona cara és part de la teva feina perquè pot passar alguna cosa molt greu a l'habitació d'on surts, o que de bon matí t'informin que un alumne no continua, però has d'anar a fer classe a un altre alumne que potser té la mateixa malaltia i has de fer-ho amb un somriure".

igualment ho hem de gestionar amb les famílies, perquè n'hi ha que volen privacitat pel que fa a la malaltia o no saben com gestionar-la", apunta Sánchez. Llavors, la direcció del centre tria la persona que es coordinarà amb els docents d'hospital.

"Nosaltres som una mesura de suport addicional, no obligatòria, tot i que el servei és acceptat en el 99% dels casos. El centre educatiu, però, decideix quines matèries vol que treballin els seus alumnes i de quina manera, i ho adaptem a la realitat de l'hospital. No els podem avaluar, però els entreguem un informe de valoració molt exhaustiu".

"QUALSEVOL NO VAL"

La feina dels docents hospitalaris també es coordina amb la de l'equip sanitari, fet que implica organitzar el temps de manera diferent cada dia. "Normalment, tenim quatre alumnes assignats durant el matí a qui impartim classes d'una hora. De vegades, però, hem de reorganitzar-les si l'alumne no es troba bé o li han de fer alguna prova mèdica. Això implica

que aquell dia no li podem fer classe, però potser podrem allargar la d'un altre que es troba bé. Cada dia és un món!", afirma Patricia Bello, mestra de primària a la Vall d'Hebron. Al centre hi ha una aula per fer classe, però poques vegades la poden fer servir, ja que els alumnes solen estar connectats a una bomba o aïllats. Per això, les fan de manera individual a les mateixes habitacions. "Qualsevol no val per a aquesta feina. Jo sempre demano que siguin especialistes en pedagogia terapèutica o en audició i llenguatge, perquè són infants amb unes necessitats educatives especials encara que sigui de manera temporal. Necessiten un reforç en una situació molt especial perquè no estan afectats només en l'àmbit físic, sinó també psicològic i d'ànims. Necessiten una motivació, una persona que sigui dinàmica, flexible, que utilitzi metodologies variades, que treballi des d'un punt de vista més lúdic, que atregui l'infant i el porti al seu terreny per aconseguir que durant el temps que duren les classes s'oblidi de la situació en què es troba, però

també que connecti amb la realitat externa, amb el món al qual pertany", indica Miguel Pérez. És director de l'aula hospitalària CPEE Hospital Niño Jesús de Madrid i autor del llibre *A classe en pijama* (Plataforma Editorial, 2022), en què repassa vivències que ha viscut al llarg de la seva trajectòria professional entre les parets de l'hospital madrileny.

VINCLES AMB ELS ALUMNES

Pérez considera molt necessària l'empatia i la capacitat d'adaptació del docent que treballa en una aula hospitalària, ja que forma part del tractament i del procés de curació. "Quan els alumnes no es troben bé, el treball curricular no és gens important. Aquests dies cal escoltar-los per saber en quin punt es troben i motivar-los perquè segueixin endavant i entenguin que tot el procés pel qual passen serveix per a alguna cosa: per tornar a la vida normal". Per això, parla de la importància de crear vincles amb l'alumnat, de generar-los confiança i que s'obrin a explicar-se, ja que, potser, no ho faran amb nin-

gú més. "Perceben els estats d'ànim dels pares i molts cops callen per no preocupar-los més".

De vegades, aquests vincles que els alumnes estableixen amb els docents d'hospital van més enllà del temps d'ingrés. "Quan reben l'alta hospitalària i han de venir a revisions, alguns cops ens venen a visitar. Els veus recuperats i amb un canvi brutal. Això és bonic, perquè passen per un moment molt difícil, mostren una resiliència brutal i acaben curant-se", expressa Higuera.

En els casos d'èxit és quan s'acostuma a mantenir més el contacte. "Si el final no ha estat agradable, hi ha gent que no vol tornar a parlar de l'hospital", afegeix Pérez, que fa poc va saber que una alumna que va tenir mentre treballava a la unitat de dany cerebral adquirit infantil ha aconseguit acabar els estudis d'auxiliar d'infermeria. "Volia estudiar alguna cosa dins l'àmbit sanitari per ajudar joves tal com l'havien ajudat a ella. De fet, ja passa que acostumen a fer estudis relacionats amb la medicina o amb l'educació. A molts se'ls ha despertat la necessitat de tornar el que els han donat perquè han estat a l'altre costat".

CRISTINA CALDERER

Gestionar el dol

De la mateixa manera que hi ha situacions agradables, també n'hi ha de difícils que els docents hospitalaris han d'afrontar. "És important entendre't bé amb el teu equip, i més en casos difícils, com ara quan falta un alumne. No som metges o infermers i no estem preparats per viure amb la mort cada dia. Ens donem suport mutu i, des de fa poc, l'equip de cures pal·liatives fa sessions compartides de tancament", explica Sánchez. Assegura que, emocionalment, el dia a dia és un repte. "Fer bona cara és part de la teva feina perquè pot passar alguna cosa molt greu a l'habitació d'on surts, o que de bon matí t'informin que un alumne no continua, però has d'anar a fer classe a un altre alumne que potser té la mateixa malaltia i has de fer-ho amb un somriure".

igualment ho hem de gestionar amb les famílies, perquè n'hi ha que volen privacitat pel que fa a la malaltia o no saben com gestionar-la", apunta Sánchez. Llavors, la direcció del centre tria la persona que es coordinarà amb els docents d'hospital.

"Nosaltres som una mesura de suport addicional, no obligatòria, tot i que el servei és acceptat en el 99% dels casos. El centre educatiu, però, decideix quines matèries vol que treballin els seus alumnes i de quina manera, i ho adaptem a la realitat de l'hospital. No els podem avaluar, però els entrem un informe de valoració molt exhaustiu".

"QUALSEVOL NO VAL"

La feina dels docents hospitalaris també es coordina amb la de l'equip sanitari, fet que implica organitzar el temps de manera diferent cada dia. "Normalment, tenim quatre alumnes assignats durant el matí a qui impartim classes d'una hora. De vegades, però, hem de reorganitzar-les si l'alumne no es troba bé o li han de fer alguna prova mèdica. Això implica

que aquell dia no li podem fer classe, però potser podrem allargar la d'un altre que es troba bé. Cada dia és un món!", afirma Patricia Bello, mestra de primària a la Vall d'Hebron. Al centre hi ha una aula per fer classe, però poques vegades la poden fer servir, ja que els alumnes solen estar connectats a una bomba o aïllats. Per això, les fan de manera individual a les mateixes habitacions. "Qualsevol no val per a aquesta feina. Jo sempre demano que siguin especialistes en pedagogia terapèutica o en audició i llenguatge, perquè són infants amb unes necessitats educatives especials encara que sigui de manera temporal. Necessiten un reforç en una situació molt especial perquè no estan afectats només en l'àmbit físic, sinó també psicològic i d'ànims. Necessiten una motivació, una persona que sigui dinàmica, flexible, que utilitzi metodologies variades, que treballi des d'un punt de vista més lúdic, que atregui l'infant i el porti al seu terreny per aconseguir que durant el temps que duren les classes s'oblidi de la situació en què es troba, però

també que connecti amb la realitat externa, amb el món al qual pertany", indica Miguel Pérez. És director de l'aula hospitalària CPEE Hospital Niño Jesús de Madrid i autor del llibre *A clase en pijama* (Plataforma Editorial, 2022), en què repassa vivències que ha viscut al llarg de la seva trajectòria professional entre les parets de l'hospital madrileny.

VINCLES AMB ELS ALUMNES

Pérez considera molt necessària l'empatia i la capacitat d'adaptació del docent que treballa en una aula hospitalària, ja que forma part del tractament i del procés de curació. "Quan els alumnes no es troben bé, el treball curricular no és gens important. Aquests dies cal escoltar-los per saber en quin punt es troben i motivar-los perquè segueixin endavant i entenguin que tot el procés pel qual passen serveix per a alguna cosa: per tornar a la vida normal". Per això, parla de la importància de crear vincles amb l'alumnat, de generar-los confiança i que s'obrin a explicar-se, ja que, potser, no ho faran amb nin-

gú més. "Perceben els estats d'ànim dels pares i molts cops callen per no preocupar-los més".

De vegades, aquests vincles que els alumnes estableixen amb els docents d'hospital van més enllà del temps d'ingrés. "Quan reben l'alta hospitalària i han de venir a revisions, alguns cops ens venen a visitar. Els veus recuperats i amb un canvi brutal. Això és bonic, perquè passen per un moment molt difícil, mostren una resiliència brutal i acaben curant-se", expressa Higuera.

En els casos d'èxit és quan s'acostuma a mantenir més el contacte. "Si el final no ha estat agradable, hi ha gent que no vol tornar a parlar de l'hospital", afegeix Pérez, que fa poc va saber que una alumna que va tenir mentre treballava a la unitat de dany cerebral adquirit infantil ha aconseguit acabar els estudis d'auxiliar d'infermeria. "Volia estudiar alguna cosa dins l'àmbit sanitari per ajudar joves tal com l'havien ajudat a ella. De fet, ja passa que acostumen a fer estudis relacionats amb la medicina o amb l'educació. A molts se'ls ha despertat la necessitat de tornar el que els han donat perquè han estat a l'altre costat".